

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี

The Development of Learning process and nurturing (wellbeing) of the novice according to
'Children and Youth Development in Wilderness AreaProject' was following the Royal idea
of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn

ฐิติพร สดสม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี 2) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณร และ 3) เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรม การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย แบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) โดยมีประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้จัดการโรงเรียน จำนวน 15 รูป ผู้อำนวยการ จำนวน 15 รูป ครูประจำการ จำนวน 204 รูป/คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการพัฒนาสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามหลัก กพด. อันเนื่องมา จากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ด้านการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนานักเรียน ด้านการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ และด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สำหรับสุขภาวะของสามเณรแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจัดการ งบประมาณ กิจกรรมและอุปกรณ์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วย การวางแผนร่วมกันกระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณร การจัดการสุขภาวะของสามเณรเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประเภทกิจกรรมและปริมาณอาหารตามความต้องการและการประสานงานอย่างต่อเนื่องในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. วิเคราะห์การเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งในการจัดพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรพบว่ามีปัญหา อุปสรรคในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด คือ ด้านงบประมาณ ร้อยละ 40.0 บุคลากรที่มีความรู้ 33.3 ร้อยละและผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุน ร้อยละ 26.7 สำหรับ ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณร โดยมีรายละเอียด คือ ราคาวัสดุสูง ร้อยละ 66.7 สถานที่เก็บอุปกรณ์ไม่เหมาะสม ร้อยละ 53.3 บุคลากร ร้อยละ 53.3 สถานที่รับประทานอาหาร ร้อยละ 46.7 สถานที่ซักล้างทำความสะอาด ร้อยละ 40.0 ซึ่งปัญหาด้านนโยบายโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่ยังขาดการสร้าง ความเข้าใจ ความตระหนักด้านนโยบายให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ

ดำเนินงานอย่างจริงจัง ปัญหาด้านงบประมาณ แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐมากพอสมควร แต่เนื่องจากสภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและต้องใช้ทุนในการพัฒนามาก ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์พบว่า ยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์เป็นจำนวนมาก ปัญหาด้านแรงงาน ในที่ยังต้องอาศัยหน่วยงานของรัฐ และคนในชุมชนส่วนด้านอนามัยโรงเรียนและการตรวจสุขภาพก็ยังคงให้สถานอนามัยและโรงพยาบาลเข้ามาให้ความช่วยเหลือและปัญหาด้านวิธีการ พบว่า วิธีการจัดการสอน ยังผลสัมฤทธิ์ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้ปกครอง เนื่องด้วยเป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรน้อยและมีภาระงานเยอะ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จะนำไปประยุกต์ใช้ต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการทำประโยชน์ให้กับประชาชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

ABSTRACT

A study entitled “The Development of Learning process and nurturing (wellbeing) of the novice according to ‘Children and Youth Development in Wilderness Area Project’ was following the Royal idea of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn”. The objectives of the study are: 1) to study of the Development of Novices process in PhraPariyattidhamma Schools according to ‘Children and Youth Development in Wilderness Area Project’ was following the Royal idea of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn. 2) to study the Development of Learning process and nurturing (wellbeing) of the novice according to ‘Children and Youth Development in Wilderness Area Project’ was following the Royal idea of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn and 3) to analyze Learning process and nurturing (wellbeing) of the novice in PhraPariyattidhamma Schools according to ‘Children and Youth Development in Wilderness Area Project’ was following the Royal idea of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn. The research is Mixed Methods Research; it consisted of Quantitatives Methods and Qualitatives Methods. Using the populations of the study consisted of 15 Principal of schools, 15 of Director and 204 of regulation Teachers.

The results of research found that:

1. The Novices Development Process in PhraPariyattidhamma Schools according to ‘Children and Youth Development in Wilderness Area Project’ was following the Royal idea of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn. It consisted of curriculum development and learning process, learning contents administrative group and students development activities, management of quality of education, library and sources development, and network of curriculum development and learning process. The nurturing (wellbeing) of the novice divided into 4 groups i.e., the management, budget, activities and equipment of datas analysis’ results.

2. The development of learning process and nurturing (wellbeing) of the novice according to the guidelines of the Royal Commission on Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Siam Princess. It consists of planning, sharing, learning and novices’ nurturing (wellbeing) processes. Nurturing the novice's wellbeing to improve the learning process type of activity and food required as well as continuous coordination in developing learning process.

3. To analyze the novices' learning and wellbeing of, The Buddhist School according to the Office of the Royal Family of Her Royal Highness Princess MahaChakriSirindhorn Siam Princess, In the development of the process of novices' learning and well-being was found the obstacle to organizing the lunch program in Buddhist School as follows: 40.0 percent of the budget, educated personnel was 33.3 percent, parents' supporting were 26.7 percent. The obstacle developments and the nurturing and learning process of the novice as following; the material cost was high at 66.7 percent, 53.3 percent was inadequate, 53.3 percent was in staff, 53.3 percent was in canteen, 46.7 percent in cleaning places, 40.0 percent in washing facilities. The problems of school policy was lack of understanding and the policy of awareness for personnel involved in serious operations, budget problem although it is supported by government agencies due to the school was not conducive to quality education and requires substantial development capital and still need material shortage a lot. The equipment's' problems were found that the school needs materials and a lot of equipment, labors from government agencies as well as people in the community. The health check of students at the school still need the health centers and hospitals to help. The problems of teach methods was not fulfil with students and parents' expectations because the staff of school was not enough and their own the over workload. All parties involved must adhere to the objectives and goals as well as consistent with the situation at that time. To achieve most productive to benefit the people, society and the nation so on.

บทนำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 1 ที่จัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ทั้งต่อทางฝ่ายศาสนจักร คือ ได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถธำรงและสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้าและยังเป็นประโยชน์ต่อทางฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ หากพระภิกษุสามเณรลาสิกขาบท ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้หรือสามารถประกอบอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติต่อไปได้ (พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ), ๒๕๕๖) ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงมีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาในระบบ ควบคู่กับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรม ให้แก่พระภิกษุสามเณร โดยรับเด็กผู้ชายที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าบรรพชาเป็นสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจัดตั้งขึ้นโดยวัดในพระพุทธศาสนา มีเจ้าอาวาสวัดเป็นผู้ขอจัดตั้ง ดำเนินการสอนโดยครู ซึ่งเป็นทั้งพระภิกษุและคฤหัสถ์ ในปัจจุบันมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ จำนวน 414 โรงเรียน (พระมหาพรชิต ขอดแก้ว, ๒๕๕๘) การจัดการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจนบางส่วนเป็นชนกลุ่มน้อยหรือเป็นเด็กกำพร้าขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู และบางส่วนเป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคม ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนทั่วไปได้ การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยนั้นมี 3 แผนก ได้แก่ 1) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี 2) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม 3) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งในจังหวัดน่านมีทั้งหมด 15 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 1,700 รูป ครูผู้สอนมีจำนวน 120 รูป/คน การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นเพราะจะเป็นแนวทางในการพัฒนา

กิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเชิงสร้างสรรค์และจะทำให้เกิดความสำเร็จของการจัดการศึกษาได้อย่างยั่งยืน เท่าที่ผ่านมากองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้สรุปสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน พระปริยัติธรรมจังหวัดน่าน แผนกสามัญศึกษา พบว่า ยังมีปัญหาอีกหลายอย่างที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น จำนวนครูสอนไม่เพียงพอ จำนวนงบประมาณในการตอบแทนครูไม่เพียงพอ รวมไปถึงไม่มีงบประมาณซ่อมแซมอาคารเรียน ค่าภัตตาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันสามเณรที่อยู่ไกล การเดินทางไม่สะดวก จึงต้องมาพัก ณ สำนักเรียน จึงทำให้วัดที่เป็นสำนักเรียนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ด้วย

จากที่กล่าวถึงการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ในครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยข้อกำหนดด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการและปัจจัยผลิตผล เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 และ พ.ศ. 2553 และแนวคิดของพระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี) (2558) ได้กล่าวไว้ในพุทธวิธีบริหารในหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านปัจจัยกระบวนการ และด้านปัจจัยผลิตผล รวมถึงการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และพุทธธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในอนาคต

ในการแก้ไขปัญหการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาอย่างแท้จริงนั้นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาการศึกษาอันจะนำไปสู่การดำเนินการ ในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพัฒนาการศึกษาทั้งหมด คือ การศึกษาถึงสภาพปัญหา และอุปสรรค ในด้านของอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการและปัจจัยผลิตผลของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดน่าน เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไข สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม การศึกษาถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคมีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลิตผล โดยกำหนดขั้นตอนการศึกษา คือ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งผลการ วิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึง สภาพปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามหลัก กพด.อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อพัฒนาระบบเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามหลัก กพด.อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
3. เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้และสภาวะของสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ขอบเขตการวิจัย

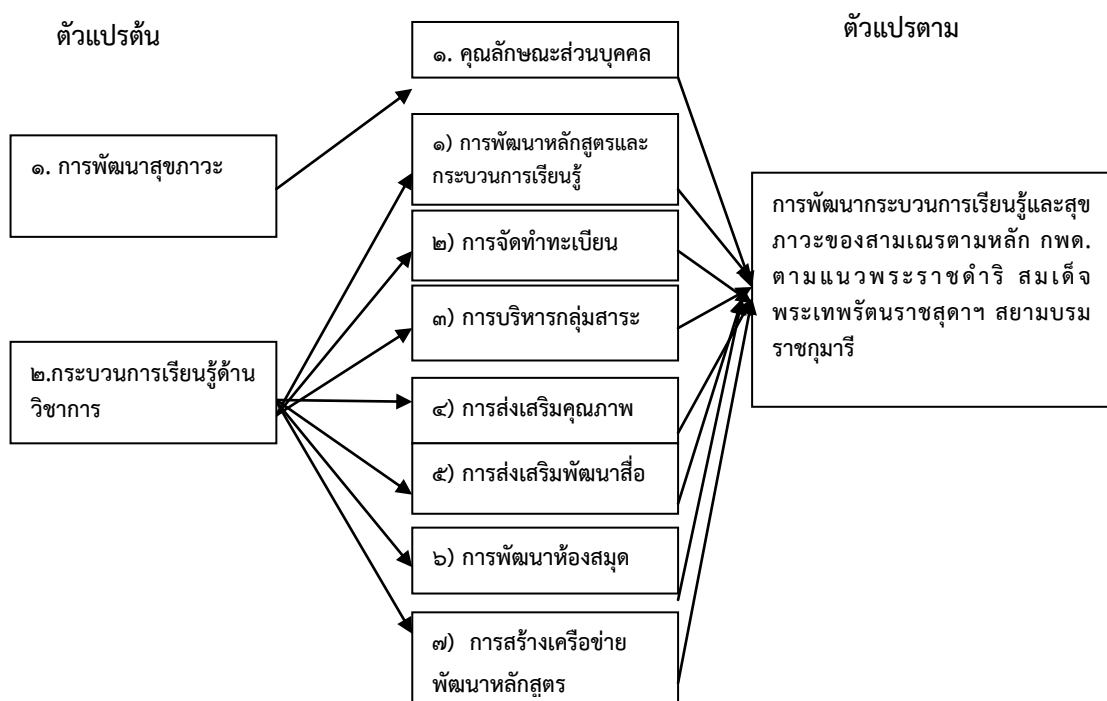
การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย แบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

เชิงปริมาณขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้จัดการโรงเรียน จำนวน 15 รูป ผู้อำนวยการ จำนวน 15 รูป ครูประจำการ จำนวน 204 รูป/คน

เชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดน่าน จำนวน 15 โรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามหลัก กพต. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” นี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เป็นเทคนิคการวิจัยที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกและเป็นจริงในสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้จัดการโรงเรียน จำนวน 15 รูป ผู้อำนวยการ จำนวน 15 รูป ครูประจำการ จำนวน 204 รูป/คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในพื้นที่การศึกษา ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดน่าน จำนวน 15 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปตรวจสอบหาค่าคุณภาพของเครื่องมือโดยมี 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้
3.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความ
3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการนำไปทดลองใช้เก็บข้อมูล (Try-out) จำนวน 30 คน กับผู้ที่มีลักษณะคล้ายกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ต้องมีมากกว่า 0.7 ขึ้นไป ถ้าน้อยกว่านั้น ควรปรับปรุงแบบสอบถามหรือตัดบางข้อทิ้ง (ศิริชัย พงษ์วิชัย, ๒๕๕๐)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาเรื่อง “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ศึกษาองค์ความรู้

1. การทบทวนวรรณกรรม จากแนวคิด ทฤษฎี ของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
2. การศึกษาดูงาน ผู้วิจัยไปศึกษาดูงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจำนวน 15 แห่ง ในจังหวัดน่าน เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการและสนทนากับผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่าเป็นอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัมภาษณ์ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามกับผู้เชี่ยวชาญ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์สรุปด้วย วิธีการจัดกลุ่ม/หมวดหมู่ แล้วนำเสนอในลักษณะของการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยจะทำการวิเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สรุปผลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ด้านการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนานักเรียน สรุปผลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

ผลการวิเคราะห์ด้านการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา สรุปผลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

ผลการวิเคราะห์ด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ สรุปผลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

ผลการวิเคราะห์ด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สรุปผลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

ภาพรวมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากการสำรวจและประเมินคุณภาพด้านการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศ ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 400.
2. ด้านการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนานักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 389.
3. ด้านการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.7
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 388.
5. ด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.1
6. ด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.2

ในส่วนของผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจัดการ งบประมาณ กิจกรรม และ อุปกรณ์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำแนกตามรายละเอียดดังนี้

1. การเริ่มดำเนินงานโครงการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ ด้านการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ การมอบหมายงาน การให้ความรู้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการและการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ร้อยละ 100

2. การมอบหมายงานของโครงการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ ด้านการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ การมอบหมายงาน การให้ความรู้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการและการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ร้อยละ 100

3. การประชาสัมพันธ์ ของโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ ประชุมชี้แจงนักเรียน ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง ออกเสียงตามสายและทำเอกสารเผยแพร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ตามลำดับ

4. ผู้มีส่วนร่วมในการเขียนแผนปฏิบัติโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ร้อยละ 100 หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูในโรงเรียน ร้อยละ 60, 53.3 และ 46.7 ตามลำดับ

5. การสรุปผลโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือการรายงานประจำเดือน การจัดทำนิตยสารประจำปี และประชุมประเมินผลประจำเดือน ร้อยละ 100

6. การบันทึกการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ เพื่อรายงานหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเป็นข้อมูลในปีต่อไปและเพื่อทราบความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 100

7. การเข้าร่วมของผู้ปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน นักเรียน คณะครูในโรงเรียนและจ้างบุคคลภายนอก ร้อยละ 100

8. การเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ นักเรียนเป็นสื่อกลาง การจัดป้ายนิเทศและแจกเอกสารความรู้ ร้อยละ 100

9. การปฏิบัติงานอาหารกลางวันของบุคลากรในโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด คือ

ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ได้แก่ วางแผนการปฏิบัติงาน ร้อยละ 100 การจัดรายการอาหาร การบันทึกปัญหา อุปสรรคและการจัดซื้อจัดหาวัสดุในแต่ละวัน ร้อยละ 93.3 ส่วนการถนอมอาหาร การประกอบอาหารและการจัดทำทั้ง 7 ขั้นตอนทุกวัน ร้อยละ ตามลำดับ

ครูเวรประจำวัน ได้แก่ การประกอบอาหารและการจัดซื้อวัสดุในแต่ละวัน ร้อยละ 60.0 ส่วนการจัดการและเสนอแนะข้อคิดเห็น ร้อยละ 53.3

นักเรียน ได้แก่ การถนอมอาหาร ร้อยละ 100 ส่วนการเก็บล้างและการเตรียมอาหาร ร้อยละ 80.0

บุคคลภายนอก ได้แก่ การจัดทำทั้ง 7 ขั้นตอน ร้อยละ 26.7

10. แหล่งงบประมาณโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำแนกตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้หน่วยงานต้นสังกัด ร้อยละ 100 ส่วนเอกชนและชุมชน และรายได้จากผลผลิต ร้อยละ 86.7 และ 80.0 ตามลำดับ

11. การจัดการงบประมาณโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีรายละเอียด คือ ดำเนินการตามระเบียบการเงิน ร้อยละ 100 ประเภทการจัดแบ่งงบประมาณเป็นค่าอุปกรณ์ เงินหมุนเวียนโครงการอาหารกลางวัน และเงินยืมโครงการ ส่วนวิธีการได้รายได้เพิ่มเติม จากการบริจาค อื่นๆ ร้อยละ 100

12. ความเพียงพอของอุปกรณ์ประกอบอาหารในโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด คือ กระจก ท็อป ตะหลิว ช้อนและครก ส่วนหม้อหนึ่งอาหาร และถาดหลุม หม้อหุงข้าวไฟฟ้าและกระทะ ชามและจาน หม้อและมิด ร้อยละ 100

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สรุปผลผลของความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีระหว่างการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่

1. การวางแผนร่วมกันระหว่างระหว่างการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร้อยละ 100

2. กระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร้อยละ 100

3. การจัดการสุขภาวะของสามเณรเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ร้อยละ 100

4. ประเภทกิจกรรมที่เป็นตามความต้องการของโครงการอาหารกลางวัน ร้อยละ 100

5. ปริมาณอาหารตามความต้องการของโครงการอาหารกลางวัน ร้อยละ 100

6. การประสานงานอย่างต่อเนื่องทำให้โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้ประสบผลสำเร็จ ร้อยละ 100

ด้านการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในการพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีการจัดระบบและดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพงาน ซึ่งมีกระบวนการ ได้แก่

1. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสามเณรควรจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน โดยการจัดหาผู้นิเทศ เครื่องมือการนิเทศ และมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับงานวิชาการพัฒนาครูให้มีความรู้ มีผลงานทางวิชาการและการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ควรจัดครูผู้สอนให้ตรงกับกลุ่มสาระวิชา เพิ่มเติมครูในกลุ่มสาระวิชาที่ขาดแคลน หากครูพิเศษมาช่วยสอนเพื่อให้มีมาตรฐานทางวิชาการตรงตามตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ควรบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการโดยปรับปรุงให้มีความทันสมัย มีอัตลักษณ์ ควบคู่กับพระพุทธศาสนา เพื่อความดำรงอยู่อย่างยั่งยืนของศาสนาพุทธ

4. ควรส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ด้วยการจัดระบบและดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพงานวิชาการตามมาตรฐานของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้ง สมศ.

5. ควรแก้ไขปัญหาการเรียน จัดสอนซ่อมเสริมหรือจัดเรียนซ้ำสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนหรือไม่ผ่านการวัดและประเมินผล

6. ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา

7. ควรส่งเสริมเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของโรงเรียนและนำไปปฏิบัติ โดยผู้บริหารโรงเรียน ครู พระอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ควรร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานให้ได้รับความศรัทธา เชื่อมั่นจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพื่อได้ศึกษาต่อในระดับสูง

ด้านการส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีกระบวนการ ได้แก่

1. ควรจัดหาสื่อทัศนอุปกรณ์และสื่อไอทีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามจุดหมาย

2. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิต ใช้อุปกรณ์การสอนให้ตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

3. ควรควบคุมการเบิกจ่าย ให้บริการยืม-คืน สื่อและสื่อทัศนอุปกรณ์วางแผน จัดการควบคุมดูแล ประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4. ควรแก้ไขปัญหาและเป็นที่ปรึกษาในการใช้เทคโนโลยีและระบบเครือข่ายภายในโรงเรียน ทั้งการใช้ อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต สื่อสังคมออนไลน์”

5. ควรพัฒนาครู ผู้เรียนและบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งส่วนที่เป็นฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ จัดโครงการให้ครูได้ประชุมสัมมนาเพื่อหาวิธีการพัฒนาตนเองให้ทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

7. ในด้านเทคโนโลยี มีการใช้โปรเจกเตอร์ สื่อการสอนด้วยอินเทอร์เน็ต WIFI ในกลุ่มสาระ เช่น ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และคณิตศาสตร์เพื่อคุณภาพการเรียนการสอนสนับสนุนฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ต่อการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีกระบวนการ ได้แก่

1. ควรจัดทำแผนปฏิบัติการของงานห้องสมุดให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการศึกษาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน
 2. ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุน การใช้ห้องสมุดหรือหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จนเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน
 3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาการวัดประเมินผลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลากหลายมิติและวิธี ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มผู้เรียน พัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ให้เหมาะสมกับเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลา
 4. ควรจัดให้มีวัสดุ ครุภัณฑ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก ควรสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูมีการนิเทศกันเองระหว่างชั้นเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 5. ควรจัดหาเอกสารวารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าหาความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการค้นหาข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด โดยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดคุณค่าต่อการเรียนรู้ อย่างแท้จริง
 6. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนควรจัดให้มีห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ จัดหา เอกสาร หนังสือ สำหรับค้นคว้าหาความรู้ ให้เพียงพอ มีคุณภาพและทันสมัย เหมาะสม เพียงพอกับจำนวนนักเรียน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มินิรักการอ่านที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
 7. ควรมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยมีการจัดฝึกอบรมครูเพื่อการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน
- ด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีกระบวนการ ได้แก่
1. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการพัฒนาหลักสูตรโดยพิจารณาตามความต้องการของทั้งองค์กรศาสนา ธุรกิจ และการเมืองเพื่อกระชับความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระดับมัธยมศึกษา ประสานงานและจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการกับกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย
 2. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายวิชาการในกลุ่มสาระต่าง ๆ ทั้งกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนและเครือข่ายอื่นๆ
 3. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วม เป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่างๆ ควรเปิดเวทีหรือกิจกรรมให้ครูและนักเรียนเพื่อตรวจสอบหลักธรรมวินัยที่เป็น คำของพระพุทธเจ้าโดยตรงให้ข้อเสนอแนะหรือดำเนินงานเพื่อการพัฒนากิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน
 4. ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นโครงการที่ทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีโครงการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี สำหรับสามเณรภายใต้การสนับสนุนจากสำนักสนับสนุนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัว สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่ดี (สสส.) ด้วยการนำองค์ความรู้เรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้วยกิจกรรม 4 อ. ได้แก่ อ.อาหาร อ.ออกกำลังกาย อ.อารมณ์ และ อ.อนามัย

ซึ่งพบว่าสามเณรมีสภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการดูแลสุขภาพส่วนตัว โดยเน้นการพัฒนาเฉพาะเรื่องอนามัยส่วนตัวและสภาพแวดล้อมของวัด ซึ่งสามเณรที่มาบวชจะมีอายุ 12-13 ปี ช่วง ม.1-ม.3 จะมีทั้งอยู่ประจำและกลับวัดที่จำพรรษา ซึ่งพบว่าเป็นโรคผิวหนัง กลากเกลื้อน เพราะความไม่สะอาดของจีวร ผ้าห่ม และที่พักอาศัย เนื่องจากมีจีวรรูปละ 2 ชุด ผ้าจีวรก็จะมีขนาดใหญ่ ด้วยวัย 12-13 ปี หากเป็นเด็กปกติก็จะอยู่ในการดูแลของพ่อ แม่ ครอบครัว แต่สามเณรจะมีเจ้าอาวาสและพระพี่เลี้ยงเป็นผู้ดูแล ซึ่งไม่ทั่วถึงเพราะมีจำนวนมาก จึงทำให้เมื่อสามเณรอยู่ร่วมกันก็จะเล่นชน ตามวัย และมีวิถีพฤติกรรมประจำวันเหมือนเด็กวัยรุ่นผู้ชายทั่วไป ดังนั้นการดูแลสุขภาพอนามัยส่วนตัวและ ที่พักอาศัยจึงไม่ค่อยดีนัก ดังนั้น โครงการดังกล่าวนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสร้างสุขภาพที่ดีแก่สามเณรให้เกิดเป็นนิสัยและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้และสภาวะของสามเณร โรงเรียน พระปริยัติธรรมตามหลัก กพด. อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพบว่า ปัญหา อุปสรรคในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด คือ ด้านงบประมาณ ร้อยละ 40.0 บุคลากรที่มีความรู้ 33.3 ร้อยละและผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุน ร้อยละ 26.7 สำหรับ ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีรายละเอียด คือ ราคาสตูดสูง ร้อยละ 66.7 สถานที่เก็บอุปกรณ์ไม่เหมาะสม ร้อยละ 53.3 บุคลากร ร้อยละ 53.3 สถานที่รับประทานอาหาร ร้อยละ 46.7 สถานที่ซักล้างทำความสะอาด ร้อยละ 40.0

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ นั้นผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสามารถแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านนโยบายโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่ยังขาดการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักด้านนโยบายให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอย่างจริงจัง
2. ปัญหาด้านงบประมาณ แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐมากพอสมควร แต่เนื่องจากสภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและต้องเงินทุนในการพัฒนามาก
3. ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์พบว่า ยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์เป็นจำนวนมาก
4. ปัญหาด้านแรงงาน ในที่ยังต้องอาศัยหน่วยงานของรัฐ และคนในชุมชนส่วนด้านอนามัยโรงเรียน และการตรวจสุขภาพก็ต้องให้สถานอนามัยและโรงพยาบาลเข้ามาให้ความช่วยเหลือ
5. ปัญหาด้านวิธีการ พบว่า วิธีการจัดการสอน ยังผลสัมฤทธิ์ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้ปกครอง เนื่องด้วยเป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรมีน้อยและ มีภาระงานเยอะ

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล จากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นการหาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมเกี่ยวกับอาหารกลางวันของนักเรียนเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมี

การมอบหมายภาระหน้าที่ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงาน

ผลการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีการกำหนดมาตรฐาน แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีของเป็นการดำเนินการโดยทุกฝ่ายประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้ได้ตามกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษา ไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารบุคคล การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในเชิงระบบผลการศึกษจากการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งจากเอกสาร การสังเกต จากสรุปการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ถึงผลสำเร็จของ ในการดำเนินงาน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการทำให้ประชาชนมีคุณภาพซึ่งทุกรัฐบาล ได้ตระหนักถึงความสำคัญของอาหารจึงได้ทำการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวัน อิ่มทุกวันเป็นนโยบายสำคัญ โดยเห็นชอบให้มีความร่วมมือในการส่งเสริม และสนับสนุน ให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารอิ่มทุกวัน ให้การสนับสนุนการดำเนินงานและได้จัดงบประมาณค่าอาหารกลางวันไปให้และกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้จนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดน่าน บางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อเท่าที่ควร ประชากรมีรายได้ต่ำ ส่งผลให้ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน และส่งผลกระทบต่อภาวะทุพโภชนาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลายฝ่ายก็พยายามแก้ไขปัญหาย่าง ต่อเนื่อง กระทั่ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไว้ในโครงการตามพระราชดำริโรงเรียนพระปริยัติธรรม ก็ได้ดำเนินโครงการเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนมีอาหารกลางวันของนักเรียน ตลอดจนการแก้ปัญหาภาวะโภชนาการของนักเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆซึ่งทุกของโรงเรียนในจังหวัดน่าน ถือเป็นนโยบายสำคัญและยึดปฏิบัติตามตลอดมา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับความร่วมมือกับหลายฝ่ายโดยเฉพาะงบประมาณจากส่วนราชการ เช่น สำนักพระราชวัง เป็นต้น ซึ่งผลการประเมินจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการทั้ง 15 โรง กับผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ทุกฝ่ายมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและมีส่วนร่วมมากขึ้น ผู้บริหารมีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยให้เป็นไปตามเป้าหมาย นักเรียนสนใจตั้งใจและมีความสุขในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ตลอดจนให้ความสนใจในเรื่องนี้มากขึ้น ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเน้นให้โรงเรียนใช้แผนปฏิบัติการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน เวลาปฏิบัติตามแผนและบันทึกผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

ผลสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักการภารโรง นักเรียน และ ผู้ปกครอง นักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดีเพราะ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน เพื่อ สนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน มีความเหมาะสม ช่วยลดภาวะทุพโภชนาการได้อาหารกลางวันมีปริมาณและ คุณค่าทางโภชนาการดีขึ้นกว่าในอดีต การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ มีแนวโน้มที่ดีขึ้นทำให้การ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนว พระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีมากขึ้นด้วยนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาการดูแล สุขภาวะของสามเณร โดยอาศัยความร่วมมือจากพระอาจารย์และบุคลากรบรรพชิต ครูฆราวาสและกลุ่มสามเณร สามารถร่วมกันจัดการปัญหาในโรงเรียนโดยวางแผนและดำเนินการการใช้แหล่งประโยชน์ทางสังคมและส่วนบุคคลใน โรงเรียนที่เกิดจากการประชุมร่วมรวมทั้งมีการคิดต่อยอดและแสวงหาแหล่งช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น อีกทั้ง สามเณรที่เข้าร่วมตลอดโครงการและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเข้มแข็ง ได้รับการพัฒนาทั้งความรู้และ ทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพและสามารถคิดดำเนินโครงการเพื่อทำให้เกิดการพึ่งตนเองด้านสุขภาพและดูแลซึ่งกัน และกันในกลุ่มสามเณร สำหรับปัจจัยสู่ความสำเร็จและอุปสรรคในการดำเนินโครงการมาจากการเตรียมความพร้อม และการพัฒนาสามเณร พระอาจารย์และบุคลากรบรรพชิตและครูฆราวาส มีกระบวนการ พัฒนาความรู้และความ เข้าใจด้านการสร้างเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนติดตามงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และการ ได้รับคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ด้านการวิจัยเชิง ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและตลอดขั้นตอนการดำเนินงาน ภายใต้การใช้ทรัพยากรต่างๆเท่าที่มีอยู่ นอกจากนั้น พบว่าพระและสามเณรในโรงเรียนมีการเคารพและปฏิบัติตามข้อแนะนำทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ข้อค้นพบของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนว พระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ ในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม
2. โรงเรียนสามารถนำแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนางานวิชาการ การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นต้น
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามารถนำความรู้และเทคนิคการพัฒนา การบริหาร จัดการเพื่ออาหารกลางวันไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. โรงเรียนพระปริยัติธรรมควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการ ปฏิบัติงานและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม บรรลุเป้าหมาย
5. ในการพิจารณาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนว พระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีควรให้ความสำคัญ การออกแบบ ยุทธศาสตร์และ กิจกรรมของแผนงานที่เสนอไว้ในโครงการให้มีความเป็นไปได้และสามารถจะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในช่วง เวลาที่กำหนด

6. ในเรื่องงบประมาณควรพิจารณาให้ทุนสนับสนุนมีความเหมาะสมกับศักยภาพของกระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเพื่อนำไปใช้ดำเนินงานให้มีความเพียงพอ ต่อไปแผนงานอื่นต่อไป

7. การตั้งเป้าหมายและกิจกรรมในการดำเนินงานของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของสามเณรตามหลัก กพด. ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ควรต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมและยุทธศาสตร์ต้องมีความเหมาะสม

8. ควรปรับปรุงวิธีการหรือกิจกรรมของแผนงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในแต่ละโรงเรียน แต่ควรจัดกิจกรรมแบบยืดหยุ่นกับความต้องการของแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยประเภทนี้กับโรงเรียนอื่นๆต่อไป
2. ควรมีการจัดทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในทุกโรงเรียนที่เปิดสอน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและมีการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสุขภาวะของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในพื้นที่อื่นๆรวมทั้งมีการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

1. ภาษาไทย

- พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ). “การบริหารงานวิชาการสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีดีเด่น กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.**
- พระมหาวรชิต ขอดแก้ว. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดแพร่”. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2558.**
- วิจิต บุญเลิศ. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1”. **วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2559. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11. เข้าถึงเมื่อ 30 กันยายน พ.ศ.2559จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/

2.ภาษาอังกฤษ

- Kimbrough, Ralph B. and Nunnery, Michael Y. (1988). **Educational Administration: An Introduction.** 3rd ed. New York: Macmillan Publishing Company.
- Marzano, R. J., Waters, T., & McNulty, B. A. (2005). **School leadership that works: From research to results.** Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum.